

mu nic placeno nebylo, že je však úplně bezvýznamné, zda mu odměna byla vyplacena, či zda ji ponechával darem (věnem) pro svou dceru. Připouštěje sám, že nejde o poměr služební, doznává, že nemá právní důvod proti dceři a zeti pro nárok podle § 1152 obč. zák. ani na smlouvenou ani na přiměřenou odměnu. Nemůže-li následkem úrazu práci tu vykonávati, neuchází mu zisk, an ho ani před úrazem neměl. Podle § 1293 obč. zák. jest ušlým zisk, jež někdo má k očekávání podle obvyčejného sběhu událostí a jehož by byl docílil, kdyby se nebyla vyskytla určitá překážka, v souzeném případě úraz žalobcův. Z tvrzení žalobce však neplyne ani, že žalobce má za daných okolností naději na zisk za práce konané dříve v hospodářství své dcery a svého zetě. Tvrdí-li, že těmito bezúplatnými pracemi poskytoval dceři a zeti dar (věno), nedoličuje, že mu znemožněním těchto prací v budoucnu nastane škoda, neboť tím přišla jen dcera a zeť o bezplatnou sílu. Neušel-li žalobci zisk, nemůže ani z toho nic pro svůj nárok těžiti, že musí věnovati jistý čas denně léčení ochromené ruky.

Čís. 11532.

Pojišťovací smlouva.

Předepsána-li v pojišťovacích podmínkách písemná forma jen pro prohlášení, ujednání a oznámení pojistníka, pojištěného a obmyšleného, nemusí se závazné prohlášení pojišťovny o odstupu od smlouvy pro prodlení v placení následné premie státi písemně; stačí jakýkoliv způsob projevu, i projev mlčky učiněný. Projev o odstupu od smlouvy musí se však státi k pojistníkovi, nebo k obmyšlené osobě, a to dříve než nastala pojistná událost.

(Rozh. ze dne 2. dubna 1932, Rv I 2215/30.)

Emil D. uzavřel u žalované pojišťovny životní pojistku dne 29. ledna 1929 čís. 33.127 na 10.000 Kč pro případ svého úmrtí ve prospěch žalobkyně. Roční pojistné mělo býti placeno ve čtyřech čtvrtletních lhůtách po 142 Kč 50 h vždy dne 15. ledna, 15. dubna, 15. července a 15. října každého roku. První splátka byla zapravena při převzetí pojistky, druhá splátka byla splatná dne 15. dubna 1929, nebyla však včas zaplacená, nýbrž po urgenci teprve dne 9. srpna 1929. Třetí premiová splátka dne 15. července 1929 splatná nebyla vůbec zaplacená. Emil D. zemřel dne 16. srpna 1929. Žalovaná přípisem ze dne 16. října 1929 odmítla žádost žalobkyně o vyplacení pojistné jistiny, dovolávajíc se toho, že premie byly zaplacený jen do 1. července 1929 a že tedy pojištění v době úmrtí Emila D-a, dne 16. srpna 1929, ve smyslu § 5 všeob. pojišť. podmínek bylo mimo platnost. Proti žalobě, již se domáhala žalobkyně na pojišťovně vyplacení 10.000 Kč, namítla žalovaná pojišťovna, že podle odst. 1 čl. 5 všeob. pojišť. podmínek jsou premiové splátky splatné do osmi dnů po dni dospělosti. Podle žaloby bylo však zapla-

ceno pojistné jen za dobu do 15. července 1929, kdežto úmrtí Emila D-a nastalo dne 16. srpna 1929. Nebylo tedy pojistné na čtvrtletí, ve kterém Emil D. zemřel, vůbec zapraveno, následkem čehož pojištění v době úmrtí bylo již mimo platnost. Žalovaná podle odst. 2 čl. 5 všeob. pojišť. podmínek jest oprávněna pro nezaplacení premie včas pojistnou smlouvu zrušiti bez všeliké výpovědi a není předpisu ani podle všeob. pojišťovacích podmínek ani podle zákona o tom, že pojišťovna má povinnost, jak žalobkyně tvrdí, by se zrušení pojišťovací smlouvy stalo výslovně a by o tom pojistníka vyrozuměla. **Procesní soud** **prvé stolice** uznal podle žaloby. **Důvody:** Podle § 884 obč. zák. platí, když si strany vyhradily použití určité formy, domněnka, že před splněním této formy nechtějí býti vázány. Soud zjišťuje podle pojišťovací smlouvy ze dne 29. ledna 1929 a podle všeobecných pojišťovacích podmínek, jež jsou na stránce 2. a 3. pojišťovací smlouvy vytištěny, že se obě smluvní strany podrobily pojišťovacím podmínkám, obsaženým v pojistce. Tyto podmínky jsou pro obě smluvní strany *lex contractus*. Podle § 5. všeob. pojišť. podmínek jest pojišťovna, je-li pojistník v prodlení s placením pojistného, splatného v prvním pojišťovacím roce, oprávněna, pokud zaplacení nebylo provedeno, zrušiti pojišťovací smlouvu bez všeliké výpovědi. Podle § 11 podmínek jsou všechna prohlášení, totiž všechna prohlášená ujednání a oznámení, která činí pojistník, pojištěný a obmyšlený k pojišťovně na základě zákona nebo smlouvy, platná jen, stanou-li se písemně. Podle § 29. zák. ze dne 23. prosince 1917 čís. 501 ř. zák. musí se však státi i oznámení pojišťovny, kterým uděluje pojistníku ku placení pojistného dodatečnou lhůtu, písemně se současným udáním právních následků dalšího jeho prodlení v placení pojistného. Podle názoru soudu nepozbývá tedy smlouva o životní pojištění platnosti sama sebou následkem nezaplacení pojistné premie a nestává se proto již bezúčinnou. Chtěla-li žalovaná pojišťovna pojišťovací smlouvu zrušiti z důvodu odst. (2) § 5 všeob. pojišť. podmínek bez všeliké výpovědi, měla podle názoru soudu o tom vyrozuměti pojistníka písemně. Žalovaná pojišťovna však tak neučinila, nýbrž přijala pojistné 142 Kč 50 h, které jí pojistník dne 5. srpna 1929 zaslal, a poslala pojistníku kvitanci ze dne 9. srpna 1929 a nezmínila se nijak o tom, že používá svého oprávnění a že zrušuje pojišťovací smlouvu (§ 863 obč. zák.). Tím dala podle názoru soudu jasně najevo, že pojišťovací smlouva i podle její vůle trvá dále. **O d v o l a c í s o u d** žalobu zamítl. **Důvody:** Sporno jest, zda jest pojišťovna povinna vyrozuměti písemně pojištěnce o zrušení pojišťovací smlouvy pro nezaplacení čtvrtletní splátky premie v prvním roce. Právní následky prodlení s placením premie podle §§ 28 a 29 zák. o poj. smlouvě upraveny jsou v § 5 pojišťovacích podmínek. Podle odst. (1) tohoto paragrafu nebylo-li pojistné buď jednou pro vždy nebo první roční pojistné nebo některá splátka na první roční pojistné i se všemi vedlejšími poplatky zapravena nejdéle do osmi dnů po splatnosti, má pojišťovna právo soudně vymáhati zaplacení celého pojistného jednou pro vždy nebo celého prvního ročního pojistného, a to bez ohledu na smluvené jeho splátky, uplatnila-li však pojišťovna

svůj nárok na první celoroční pojistné s vedlejšími poplatky nebo na pojistné jednou pro vždy s vedlejšími poplatky soudně, je ku plnění pojišťovací smlouvy povinna, nastane-li pojistná událost v době, za kterou pojistné je vymáháno, mimo případ, že se pojišťovna zřekla nároku na pojistné ještě před nastoupením pojistné události. Ve druhém odstavci tohoto paragrafu pak jest stanoveno, že, je-li pojistník v prodlení s placením pojistného, splatného v prvním roce pojišťovacím, je pojišťovna oprávněna, pokud zaplacení nebylo provedeno, zrušiti smlouvu pojišťovací bez výpovědi. Teprve pro druhý smluvní rok a pro další pojišťovací léta povoluje třetí odstavec téhož paragrafu k zaplacení pojistného čekací lhůtu devadesátidenní ode dne splatnosti za náhradu 5% úroků z prodlení s tím, že, zemře-li pojistník před uplynutím této doby, pojištění je v platnosti, i když nebylo dlužné pojistné do té doby zaplaceno. Jde o premii za první rok, nikoliv o další, a an, jak uvedeno, pojistník byl v prvním roce v prodlení s placením druhé a třetí čtvrtletní splátky na jednorozhodný pojistné, které byly splatné dne 15. dubna a 15. července 1929, byla žalovaná pojišťovna podle cit. ustanovení pojišť. podmínek oprávněna tyto splátky nebo celou roční premii vymáhati žalobou, a byla by pak ku plnění pojišťovací smlouvy povinna. Avšak práva toho ani při druhé ani při třetí splátce, při které v osmidenní lhůtě splatnosti t. j. od 15. července 1929 ještě ani druhá splátka nebyla zapravena, nepoužila, ani práva vymáhati zaplacení celého pojistného. Tím pojišťovací poměr zanikl sám sebou tím, že nárok na premie ve lhůtě podmínkami stanovené nebyl soudně uplatněn, aniž třeba písemného vyrozumění pojistníka, to tím méně, ana pojišťovna dopisem ze dne 16. října 1929, před podáním žaloby, prohlásila, že nárok ze smlouvy odmítá, čímž zřejmě projevila vůli smlouvu zrušiti podle § 5 (2) odst. poj. podmínek. Že žalovaná splátku za druhé čtvrtletí až 9. srpna 1929, tedy dávno po uplynutí uvedené osmidenní lhůty, přijala (§ 1415 obč. zák.) není ještě poshověním, proto nemůže vyloučiti nastoupení následků prodlení, premie nebyla zaplacená, ježto nebyla úplně zapravena, ostatně poshovění týkalo se jen druhé splátky, třetí splátka nebyla vůbec zapravena.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Dovolatelka, opírajíc se o dovolací důvod § 503 čís. 4 c. s. ř., snaží se dovoditi z ustanovení § 11 všeobecných pojišťovacích podmínek, že se odstup pojišťovny od pojišťovací smlouvy musí státi písemně, má-li býti závazný, a že proto mlčky projevený odstup pojišťovny je bezvýznamný. Tím však přichází do rozporu s ustanovením § 11 všeobecných pojišťovacích podmínek, jež vyžaduje jen od pojistníka, pojištěného a obmyšleného písemnou formu pro jeho prohlášení, ujednání a oznámení. Ustanovením § 11 všeobecných pojišťovacích podmínek nelze proto odůvodniti nutnost písemné formy pro závazné prohlášení pojišťovny o odstupu od smlouvy; stačí jakýkoliv způsob projevu, tedy i projev

mlčky učiněný. Avšak projev ten se musí státi k pojistníkovi nebo k obmyšlené osobě, a to dříve, než nastala pojistná událost, v souzeném případě úmrtí Emila D-a. Neboť ustanovení § 5 čís. 2 všeobecných pojišťovacích podmínek, jež se na souzený případ vztahuje, neustanovuje, že se zrušení smlouvy může státi pojišťovnou bez jakéhokoliv projevu k pojistníkovi nebo k osobě obmyšlené. Poněvadž úprava všeobecných pojišťovacích podmínek pochází od pojišťovny, jest i ustanovení § 5 vykládati v neprospěch pojišťovny. A že projev ten musí býti učiněn před zánikem pojistné události, plyne ze všeobecných ustanovení o výkladu smluv, podle nichž je vykládati smlouvy tak, by se nepřičily zásadám poctivého styku. Odporuje však těmto zásadám, když pojišťovna nevyvodí důsledky z prodlení v placení premií a přijímá je dokud z toho má prospěch, a zaujme opačné stanovisko, jakmile prospěch pomine tím, že nastala pojistná událost a pojistná jistina se stala splatnou. Že pojišťovna učinila k žalobkyni před vznikem pojistné události, před smrtí Emila D-a ze dne 16. srpna 1929 projev o odstupu od smlouvy, sama ani netvrdila. Nedošlo-li tímto způsobem k odstupu od pojišťovací smlouvy, je žalovaná pojišťovna povinna pojistnou jistinu zaplatiti.

Čís. 11533.

Novela o právu manželském (zákon ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n.).

Podle § 19 zák. lze se domáhati nové úpravy stavu založeného na ujednání stran nebo na rozhodnutí soudu, nikoliv úpravy otázek, jež dosud vůbec nebyly upraveny. Dosavadní úpravou jest rozuměti úpravu pozitivního rázu, nikoliv zřeknutí se nároku. Nároky, jichž nové úpravy lze se podle § 19 zák. domáhati, rozdělení jmění a výživa manželky a zaopatření dětí, jsou každý pro sebe nárokem samostatným, mohou býti každý samostatně uplatněni a, není-li opačná vůle stran, nelze z toho, že jeden byl upraven, dovozovati nárok na úpravu druhého.

Změna poměrů bez zřetele na § 19 zák. neodůvodňuje přiznání výživného manželce, jež se ho původně vzdala, leč že by bylo usuzovati na to, že strany měly v úmyslu připustiti jeho změnitelnost.

(Rozh. ze dne 2. dubna 1932, Rv I 136/31.)

Manželství stran bylo dne 13. března 1913 dobrovolně rozvedeno, při čemž se manželka vzdala nároku na výživné. Usnesením ze dne 30. srpna 1919 bylo manželství stran rozloučeno. Žaloba manželky proti manželi o placení výživného byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Dovolatelka napadá rozsudek odvolacího soudu z důvodu § 503 čís. 4 c. ř. s., leč neprávem. Míní, že jest oprávněna žádati podle § 19 roz-